

דבר תורה לשלחן שבת

מתורת הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א
רבה של תל ציון, ראש ישיבת פלא יועץ

פלא יועץ

- תיקון העינים - בליל שבועות -

ראיה חמורה שמביאה לידי עבירה, שהעין רואה והלב חומד וכמה רעות רבות ועבירות חמורות באות על ידי העינים, אם מסתכל בעריות והלב חומד ובא לידי עבירה או לידי הרהורי עברה, גדול עונו.

ועל מה שעבר וחטא בעיניו, אם ירצה לתקן, פלגי מים ירדו עיניו כדכתיב 'פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך' - רצונו לומר, על שלא שמרו עיני תורתך, וגם ינדד שנה מעיניו וחצות לילה יקום, או לפחות יקדמו עיניו אשמורות, ויהא מעבדי ה' העומדים בבית

ה' בלילות, כגון במקומות שעושים מדרש ולומדים בכנופיה בכל ליל הששי ובליל שבועות ובליל הושענא רבא, הוא תקון גדול להתחזק לעמוד על המשמר לנדד שינה, כל הלילה לא ינום ולא יישן, אפלו בדוחק ובצער גדול. ובלבד שיהא יכול לעמוד שלא לישן בתוך תפלתו, כי הוא תקון גדול לפגם הראות.

וכן אם עשה עם העינים חבילות של עברות, יעשה עמהם כנגדם חבילות של מצות, כגון יסתכל בציצית, ועיניו תחזינה בספר לקרות תורה ותפלות וברכות. וטוב להסתכל בפני רבו והוא מסוגל לחכמה, כדכתיב 'זהו עיניך ראות את מוריך'.

(רבנו אליעזר פאפו)

ספר "פלא יועץ" ערך 'ראיה'

סעודת פדיון הבן

ויקח משה את כסף הפדיון (ג, מט)

הגאון הצדיק ר' מרדכי מנשכיז ע"ה אמר: כי מפסוק זה רמז לענין המקובל בעולם "סעודת פדיון הבן עולה כמו פ"ד תעניות", כי בכל מקום כתיב כסף הפדיון וכאן נאמר 'הפדיון' היינו פד יום. והובא בספר זכרון יצחק. וכ"כ בשמו בספר סגולות ישראל (מע' פ אות ג) בשם ספר אילנא דחיי (פרשת במדבר).

ובאמת בספר שדי חמד לרבנו חזקיה מדיני אב"ד עיה"ק חברון כתב (במערכת ס אות נד) שאמרו לו בשנת תרנ"ט לבא לסעודת פדיון הבן לירושלים ושיש בספרים שסעודה זו נחשבת כפ"ד תעניות. וכן מצא בשו"ת הד"ר (סימן ט) שהעולם אומרים שסעודת פדיון הבן עומד במקום "פד תעניות כמנין אה"ע כמו שמתענים בימי השובבי"ם". (וע' בשער רוח הקודש). אך השדי חמד כתב שאין לזה מקור.

אולם כבר העיר בספר היקר תפארת הפדיון (פרק ח) לבני הרה"ג ר' משה יוחאי רז שליט"א, שדבר שהוחזק בעולם, יש דברים בגו (וכמ"ש בירושלמי תרומות פ"ח ה"ה): "צריכין למיחש למאי דברייתא חוששין". ובתשובת הרשב"א (סימן ט) כתב, "כל דבר שיש לו קבלה ביד זקנים וזקנות לא נסתר קבלתם" וכו'. עכ"ד. ובשו"ת הלק"ט (הלכות קטנות סימן ט) למהר"י חאגיז כתב: וזה כלל גדול וכו' כי פשוט הוא אשר באהבת ה' את עמו ישראל יסיר מכשול מדרכיהם, ולא יטו כל העולם אחר היחיד אילו סברתו דחווה. עכ"ל. א"כ כיון שמסורת היא - בודאי אמת הוא. וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים.

וז"ל הרב "זוכר הברית" (סימן לה) מסורת בידינו, מי שאוכל בסעודת פדיון הבן, כאילו התענה שמונים וארבע תעניות. והנח להם לישראל אם אינם נביאים הן, בני נביאים הן. "ומסתמא בא בקבלה איש מפי איש" עכ"ל. ואזן מילין תבחן.

ומה מאד נפלא הדבר, ששוב הביא לנו הגאון ר' יהושע מאמאן שליט"א בשו"ת עמק יהושע ח"ג (חיו"ד סימן יח) בשם ספר "דברי שמואל" (דף ב): שקבלה בידו איש מפי איש עד רבנו האריז"ל שסעודת פדיון נחשבת כפ"ד תעניות. ושם היה השדי חמד רואה דבר זה היה מברך ברוך הטוב והמטיב. עכ"ד. וברוך ה' אשר לא השבית לנו נאמן. וע"ע בספר תפארת הפדיון הנ"ל מ"ש עוד. ראה נא ורוה צמאונך.

הנה כי כן, אם נזדמן לאדם סעודה זו, ובפרט כשמזמינים אותו בפירוש, ישמח וירופץ למצוה זו, ויחשב לו כסף תעניות אלו.

אך זאת צריך להודיע: כי כשם שבכל צום - אין מעלה לצום בלעדי "תשובה" (עיין ברכות דף כג), כן בזה, יהרהר בתשובה ויקבל על עצמו ללכת בדרכים טובות ויהיה סור מרע ועשה טוב. ואז אכילתו תעלה בטוב. ותתהפך נפשו מרע לטוב, ויזכה ה' לטהרה ולטוב. כי ה' לא ימנע הטוב. אמן.

שבת שלום ומבורך, וחג שמח!

שואל ומשיב

נערך על פי תשובות שחשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה.
כאן הובאו המסקנות בקצרה, ועוד חזון למועד אי"ה

מנוחה בשבת לצורך מוצ"ש

שאלה: בערב שבועות שחל בשבת, האם אין בעיה לנוח כהכנה משבת ליום טוב.
תשובה: מותר לנוח, רק שלא יאמר בפיו שנה לצורך הלילה. ע' מגן אברהם ומשנ"ב (סימן רצ סק"ד).

התלבשות משבת ליו"ט

שאלה: האם אין בהתלבשות ליום טוב, הכנה משבת לחול.
תשובה: מותר להתלבש לכבוד יום טוב, ואין בזה משום הכנה, שהרי נהנה בו ביום.

הכנסת פתיל צף ביום טוב

שאלה: האם מותר ביום טוב להכניס פתיל צף בתוף העיגול המחוור.
תשובה: מותר.

שאלות ניתן להפנות לת.ד. 57124 ירושלים, או בפקס: 02-9709118,

או דרך מערכת הגליון בדוא"ל: dvartora1@gmail.com

אבן יקרה

חריפותו ושנינותו של רבי יצחק מאיר מגור, בעל 'חידושי הרי"ם', ניכרה בו כבר בהיותו ילד. למדני העיר אהבו להתפלפל עמו בדברי תורה ונהנו מהברקותיו.

פעם אחת שאלו אחד הלמדנים: "בפרשת מתן תורה נאמר 'וכל העם רואים את הקולות'. לשם מה היו צריכים לראות את הקולות, וכי אילו שמעו בלבד את דברי ה' לא היו חודרים ללבם?".

נענה הילד מיד: "אילו לא היו בני ישראל רואים את הקולות, היה מקום להתחכם ולטעון שבעצם לא נאמר 'לא תגנוב' אלא 'לו תגנוב'; שכביכול מותר לגנוב לשם שמים. לכן ראו את הקולות, והכל ראו שנאמר 'לא תגנוב', וממילא אין עוד מקום לתירוצים ולאמתלאות..."

תזכורות מעשיות לחג השבועות

יום ששי ד' סיון

- כדאי להכין נר נשמה, לקחת ממנו להדלקת נרות במוצאי שבת, ולהדלקת הגז.
- כדאי להכין נרות מערב שבת גם לצורך ליל שבועות.

שבת קודש ערב שבועות

מקדימין תפילת מנחה, בכדי להספיק לאכול סעודה שלישית לפני שעה עשירית (4.00).

ליל שבועות

קריאת שמע שעל המיטה - מקדימין לפני חצות
בחצות: אומרים "ברכות השחר" (בלא ברכת על נטילת ידים)
עד "בן ברית" (וללא ברכות התורה)
טבילת מקוה: לפני השעה 4.00
ברכות התורה: מיד בעמוד השחר

ניצור לשון

מתוך הספר "חפץ חיים"

ד. ואפילו מה שהתרנו באם אינו מתכון לגלות, דוקא השומע הראשון, ששמע בעצמו מה שראובן סיפר על שמעון באפי תלתא (-בפני שלשה), אבל מי ששמע ממנו, אסור לילך אחר כך על סמך הוזה, שאמר לו המספר לו, ששמע דבר זה באפי תלתא, ולספר לאחר מהגנות ששמע על שמעון, אף אם לא יזכיר מי הוא המוציא והמביא הלעז הוזה על שמעון, אם לא שכבר נתפרסם הדבר ונודע לכל. ולא מיבעי אם השומע השני הוזה אינו יודע כלל מעצמו את עצם המעשה, אם הוא אמת שראובן ספר גנות על שמעון, בודאי אין לו להאמינו בזה שראובן עבר על איסור לשון הרע, אלא אפילו אם הוא יודע בעצמו, שראובן סיפר גנות על שמעון, אך איננו יודע אם היה באפי תלתא, והשומע הראשון הוזה גילה לו שהיה באפי תלתא, אף על פי כן אסור לו לסמוך על דבריו בזה וחישינן דילמא לא היה זה באפי תלתא, ואיננו עשוי להתגלות, ועל כן אסור לזה לספר לשום אדם.

המדור להצלחת א. ש. ב. ת. תחי'

הגליון להצלחת הילד
אהרן בן רחל אפרת הי"ד

הגליון יוצא לאור על ידי מוסדות "מתן תורה" (ע"ר). ת.ד. 57124 ירושלים

www.MatanTorah.org

לקבלת הגליון בדוא"ל שלחו ל: dvartora1@gmail.com